

hranicou. Mal som len pár hodín času na odvezenie vecí. Žandári mi z obchodu nedovolili si vziať tovar, ani z krčmy, ani zariadenie. Z bielizne nové veci mi zadržali; ako obrusy a iné. Len najnutnejší nábytok sme si mohli vziať. Keď som prosil hlavného slúžneho, aby mi dal lehotu na vysťahovanie, reval na mňa, aby som sa pratal a surovo so mnou zachádzal. Manželka sa 2.12. 1938 v Želovciach u hlavného slúžneho ohradzovala proti tomu. Ten jej povedal, že môže byť rada, že som nebol zavretý a za toto môžeme d'akovať našim orgánom. Je to revanš. Vyzval ma, aby som šiel za svojimi kumpánmi (cimborami).

Sme úplne zničení, bez prostriedkov, celé životné úspory sú preč, sme chorí a bez prístrešia. Celý majetok a všetok tovar zabavili pre štát. Žandári pri každej príležitosti s nami grobiansky zachádzali.

Zápisnica prečítaná a podpísaná.

D. a h.

Predo mnou:
Podpis, v. r.
hlavný komisár

Peter F., v. r.
Emilia F., v. r.

SNA, MV, kr. 13, D IV., č. 2478.

112

4. december 1938, Turčiansky Sv. Martin.

Zápisnica napísaná na notárskom úrade s Jozefom L., predtým obyvateľom kolónie Bimbola-Tekovské Lužany, ktorý vypovedal, že v dôsledku prenasledovania maďarskými orgánmi a v strachu o vlastný život musel opustiť svoje bydlisko.

Zápisnica

Na výzvu tunajšieho úradu dostavil sa kolonista Jozef L. a vypovedá toto:

Dňa 9. 11. 1938 na kolóniu Binbola pri Tekovských Šarluhách (Tekovské Lužany) došlo maďarské vojsko. Hneď po jeho prichode maďarskí kolonisti spievali maďarskú hymnu. Nato do kolónie prišiel jeden kapitán a asi 3 oddiely vojska. Nás kolonistov kapitán hneď podrobil prísaha vernosti maďarskému štátu.

Dňa 11. 11. 1938 na kolóniu do môjho príbytku sa dostavili dvaja žandári a vyzvali ma, aby som v priebehu 24 hodín opustil dom, statok a vôbec kolóniu bez akejkoľvek náhrady protihodnoty statku.

Dňa 12. 11. 1938 znovu prišli žandári a všetkých nás kolonistov dali zhromaždiť na námestie a hovorili, aby sme do 2. hodiny popoludní opustili kolóniu. Keď sme sa zhromaždili na uvedenom mieste, maďarskí vojaci nás obkľúčili s nasadenými bodákmi a s namierenými guľometmi k paľbe proti nám. Z tohto zhromaždenia ma zobral jeden žandár a jeden vojak a vyzvali ma, aby som išiel do môjho domu. Keď sme prišli do domu, žandár sa ma spýtal: Kto sú tí „büdös Maďari“ (smradľaví Maďari), a vtom ma udrel poza uši. Bili ma puškou, kopali

a potom mi poručili, aby som sa išiel naobedovať a o 2. hodine prišiel na námestie. Medzitým prišiel do kolónie na námestie kapitán a dal rozkaz, aby sme sa nehýbali. Dal rozkaz, aby sme sa až do odvolania vrátili do svojich príbytkov.

Až do 15. 11. sme čakali. Dňa 15. 11. s dôstojníkmi a rotmajstrami obsadili celú kolóniu. V každom dvore bol guľomet. Potom každého kolonistu uvedený kapitán osobitne predvolával do štátnej školy a tam sa nás spýtal, kde sme narodení. Ak sme sa nenarodili na zabratom území, musíme sa odstáňovať preč.

Potom dal rozkaz, aby sme si vzali kufriky, na dva dni jedlo a aby sme s celou familiou boli s vozom pripravení na odchod už o 12. hodine. Keď sme sa zhromaždili na ulici, ku každému vozmu boli pridelení dvaja vojaci, ktorí nás hromadne sprevádzali do Želiezoviec. Tam nás zložili do sýpky Zväzu hospodárskych družstiev a zamkli. Tam sme boli všetci zavretí, obkľúčení vojskom a v tme sme strávili celú noc.

Prvú noc nám neumožnili, aby sme išli na stravu. Tam sme boli až do soboty, t. j. do 19. do poludnia. Tu sme mali stravu vojenskú. Bolo nás tu asi 320, muži, ženy, deti, starci, chorí, zdraví, maloletí, kojenci atď. zo všetkých okolitých kolónií. Szilágyi, náčelník v hodnosti kapitána, nás zhromaždil a ospravedlňoval sa zato, čo sa stalo. Stalo sa nedorozumenie. Vyzval nás, aby sme išli do svojich domovov na kolónii a aby sme hospodárili ďalej ako predtým. Potom na kolóniu Bimbola prišiel jeden vojak pre naše vozy a večer nás dopravili naspäť do kolónie Bimbola.

Dňa 22. 11. ma četníci znova zavolali a stíhali ma za to, že som údajne nadával na Maďarov. Mysleli si, že som legionár.

Keď som videl, ako so mnou zachádzajú a v obave pred intervenovaním, alebo ma môžu pripraviť o život, bol som donútený tajne uprchnúť z maďarského územia do svojej slovenskej vlasti.

Na kolónii som zanechal svoju manželku Johanu L. a deti Milana a Zuzanu.

Maďarské vojsko mi takmer celý majetok rozkradlo. Vzali mi asi 60 q kýmnej suchej d'ateliny, 13 q kukurice aj s vrecami a 10 kílov ovsu. Mám tam ešte 49 k.j. oráčiny, 15 kusov rožného statku, štyri kone a 12 ošipaných. Doteraz o rodine nemám určité správy.

Zápisnica bola skončená a podpísaná.

D. a h.

Holička, v. r.
vedúci notár

Jozef L., v. r.
stránka

SNA, KÚ, kr. 256, f. 71527/38 prez., bez č.

4. december 1938, Krajná Poľana.

Hlásenie žandárskej stanice pre Okresný úrad v Stropkove o Mikulášovi H., predtým učiteľovi v obci Žarnov, ktorý vypovedal o svojom prepustení maďarskými orgánmi zo školských služieb a o vyhostení z teritória maďarského štátu.